

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Prisluhni državljanom Evrope za trajnostno prihodnost (do Sibiu in naprej)

(2019/C 228/06)

Poročevalci: **Vladimíra DRBALOVÁ**

Peter SCHMIDT

Yves SOMVILLE

Sklep predsedstva	16.10.2018
Pravna podlaga	člen 29(2) poslovnika
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	20.3.2019
Plenarno zasedanje št.	542
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	217/6/8

Prisluhni državljanom Evrope za trajnostno prihodnost

1. Uvod

1.1 EESO zaradi raznolikosti svojih članov deluje kot most med institucijami in državljani EU, zato želi predlagati svojo ambiciozno vizijo za prihodnost, po kateri bi Evropa postala svetovna vodilna sila na področju trajnostnega razvoja.

1.2 Ustanovitev Evropske unije je eden od najuspešnejših mirovnih, družbenih in gospodarskih projektov v evropski zgodovini. Naša Evropa temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, nediskriminacije, strpnosti, pravičnosti, solidarnosti, enakosti spolov, demokracije, pravne države ter spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin ⁽¹⁾. Te vrednote morajo biti še naprej v središču prihodnjega razvoja in politik EU.

1.3 Sedem desetletij miru in stabilnosti v Evropi je zgodovinski in izjemen dosežek. Omogočila sta ga evropski projekt in ustanovitev Evropske unije, s čimer je bila vzpostavljena zveza med narodi Evrope, evropske države pa so se sčasoma povezale, da bi dosegle skupni cilj. To je razlog, zaradi katerega je EU za države kandidatke in države, ki sodelujejo v sosedski politiki EU, še vedno privlačen projekt. Vendar pa mora biti Evropa pripravljena na soočenje z novimi geopolitičnimi dogodki. EESO bi moral sodelovati pri ozaveščanju o dejstvu, da mir ne bo vedno samoumeven.

1.4 Enotni trg je s svojo gospodarsko, družbeno in okoljsko razsežnostjo v središču evropskega povezovanja. Zato bi moral biti zmožen ustvariti trajnostno rast in inovacije, privabiti naložbe ter spodbujati trajnostno konkurenčnost svojih podjetij na globaliziranem trgu. Vendar je treba tudi priznati, da pozitivni učinek enotnega trga ni enakomerno porazdeljen in da nimajo vsi državljani koristi od njegovega bogastva.

1.5 *Trajnostna rast* pomeni, da rast ne bi smela temeljiti le na količini, ampak tudi – pravzaprav še bolj – na kakovosti, kar pomeni (i) odsotnost izkoriščanja okolja ali delovne sile, (ii) pravične življenjske razmere, (iii) gospodarsko rast, ki se ne meri le z letnim tokom, ampak tudi z ravnmi bogastva in njegovo porazdelitvijo, (iv) izpolnjevanje potreb vseh v okviru zmogljivosti planeta, (v) razvoj gospodarstev, ki omogočajo blaginjo, ne glede na to, ali se povečujejo, ter (vi) zaprt tok kroženja prihodkov med gospodinjstvi, podjetji, bankami, vladami in trgom, ki deluje socialno in ekološko. V sedanji model niso vključeni energija, snovi, narava, družba, moč in bogastvo, ki so skupni vsem. Spregledano je neplačano delo negovalcev, predvsem žensk, čeprav nobeno gospodarstvo ne bi moglo delovati brez njih ⁽²⁾.

1.6 *Trajnostna konkurenčnost* pa je model, pri katerem se poskuša najti ravnotežje med gospodarsko blaginjo, okoljskimi vprašanji in družbeno vključenostjo. V tem smislu mora indeks svetovne konkurenčnosti, prilagojen trajnosti, upoštevati dve novi razsežnosti – okoljsko in družbeno ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Pogodba o Evropski uniji, člen 2.

⁽²⁾ Ta opredelitev pojma trajnostne rasti temelji na opredelitvi Kate Raworth z inštituta za okoljske spremembe na univerzi Oxford in njenem konceptu „ekonomije ameriškega krofa“, ki je prelomna alternativa ekonomiji rasti in nov trajnostni ekonomski model za 21. stoletje, ki bi lahko prispeval k odpravi neenakosti – <https://www.kateraworth.com/doughnut/>

⁽³⁾ Ta opredelitev temelji na delu Stena Thora in Ruzanne Tarverdyan o trajnostni konkurenčnosti: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162516000664?via%3Dihub>

1.7 Bistvo Evrope so štiri svoboščine, tj. prost pretok blaga, državljanov, storitev in kapitala, ki skupaj omogočajo razvoj trgovine in gospodarski razvoj, zaposlovanje, ustvarjalnost in inovacije, izmenjavo znanj in spretnosti ter razvoj infrastrukture na oddaljenih območjih. Dobro delujoče gospodarske svoboščine in pravila konkurence gredo z roko v roki s temeljnimi socialnimi pravicami in jih ne smejo ogrožati.

1.8 Kljub temu se EU še vedno sooča z izjemnimi notranjimi in zunanji gospodarskimi, družbenimi, okoljskimi in političnimi izzivi ⁽⁴⁾, ki ogrožajo njen obstoj: protekcijonizmom na enotnem trgu, družbenimi neenakostmi, populizmom, nacionalizmom in ekstremizmom ⁽⁵⁾, pa tudi s pomembnimi spremembami v geopolitičnem prostoru ter velikimi tehnološkimi spremembami.

1.9 Pomembna grožnja za prebivalstvo, gospodarstvo in ekosisteme Evrope so tudi hitreje spreminjajoče se podnebje, uničevanje biotske raznovrstnosti, druga okoljska tveganja ter skupna nezmožnost zagotovitve uspešnih politik. Zato je potrebna trdna strategija EU za izvajanje agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030. Enakopravnejše družbe namreč dosegajo boljše okoljske rezultate in imajo več možnosti, da postanejo vse bolj trajnostne.

1.10 Jasno je, da je treba obravnavati povpraševanje po kakovostnih delovnih mestih, ki jih zahtevajo državljani po vsej Evropi, zlasti v regijah z visoko brezposelnostjo, še posebej med mladimi, ali v regijah, ki se soočajo s strukturnimi spremembami. Zato morajo vsi – institucije, vlade, socialni partnerji in druge organizacije civilne družbe – na novo opredeliti trajnostno Evropo, ki bo spodbujala ustvarjanje kakovostnih delovnih mest.

1.11 Nujno je treba okrepiti dostop do trgov dela, in sicer s povezavo med ustvarjanjem kakovostnih delovnih mest ter izboljšanim izobraževalnim sistemom, v katerem bodo zagotovljena ustrezna znanja in spretnosti, na primer z dualnim sistemom.

1.12 Družbena in okoljska razsežnost se prepletata, gospodarstvo pa mora omogočati družbeno, gospodarsko in kulturno prenavo, med drugim s spodbujanjem in razvojem ključnih znanj in spretnosti ter večjo diverzifikacijo. Agenda OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 mora zasebni sektor spodbuditi, da bo prispeval k doseganju trajnostnih gospodarskih, družbenih in okoljskih ciljev, s čimer se bo spodbudilo uravnoteženo in trajnostno izboljšanje splošnega dobrega počutja ter varstvo socialnih in človekovih pravic ter pravic delavcev ⁽⁶⁾.

1.13 V vseh politikah EU je treba v celoti priznati tudi kulturno razsežnost evropskega projekta v vsej njeni raznolikosti. To pomeni razumevanje in spodbujanje kulturne dediščine, vključevanje kulturne in ustvarjalne razsežnosti v izobraževanje ter podpiranje sodobnega ustvarjanja kot gonilne sile kohezije in razvoja.

1.14 Trajnost je v prihodnost usmerjen proces, ki mora temeljiti na močni politični volji in odločenosti, da se trajnostna Evropska unija oblikuje tako, da naša gospodarstva postanejo odporna, sodelujoča, gospodarna z viri, nizkoogljična in socialno vključujoča ⁽⁷⁾, pri čemer bodo vlade, podjetja, delavci, državljani in potrošniki vplivali na gospodarstvo, okolje in družbo z odgovornim vedenjem, ukrepi in odločitvami.

— EESO najprej poziva h **krovnii strategiji za trajnost** pri izvajanju Agende 2030, za katero bo zagotovljen ambiciozen proračun EU.

— **Konkurenčnost in trajnost nista protislovnii**, dokler so družbeni in okoljski vidiki sestavni del opredelitve konkurenčnosti. Konkurenčnost ne sme biti opredeljena le s količino in določanjem cen, ampak po možnosti tudi ob upoštevanju evropskih vrednot, kakovosti in trajnosti, kot del popolnoma razvitega in dobro delujočega enotnega trga.

— **Evropa potrebuje nov model rasti**, ki se po kakovosti razlikuje od dosedanjih modelov, je bolj socialno vključujoč in ekološko trajnosten ter zmožen spodbujati in spremljati zblíževanje digitalnih in ekoloških prehodov v naših državah in družbah.

⁽⁴⁾ Mnenje EESO z dne 18. oktobra 2017 *Prehod na bolj trajnostno evropsko prihodnost* (UL C 81, 2.3.2018, str. 44).

⁽⁵⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2018 o *porastu neofašističnega nasilja v Evropi*.

⁽⁶⁾ Mnenje EESO z dne 7. decembra 2017 *O srednja vloga trgovine in naložb pri uresničevanju in izvajanju ciljev trajnostnega razvoja* (UL C 129, 11.4.2018, str. 27).

⁽⁷⁾ Mnenje EESO z dne 21. septembra 2016 *Trajnostni razvoj: pregled notranjih in zunanjih politik EU* (UL C 487, 28.12.2016, str. 41).

- **Trajnostne naložbe so ključni instrument** za usmerjanje in spodbujanje procesa krepitve vodilne vloge Evrope pri doseganju trajnostne družbe. Spodbujati morajo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, energijo iz obnovljivih virov, izobraževalne sisteme, cenovno ugoden in dostopen okolju prijazen javni promet, okoljsko primerno zasnovano digitalno tehnologijo, raziskave in inovacije.
- **Evropska podjetja morajo izpolniti svojo vlogo in odgovornosti**, preostali svet pa jih mora videti kot vodilno silo, da se bosta konkurenčnost in gospodarska trajnost evropskega sistema na novo opredelili glede na meje našega planeta.

2. Evropa državljanov

2.1 Evropski državljani Evropo vse redkeje dojemajo kot rešitev in vse pogosteje kot težavo. Aktualni grožnji sta nacionalizem in protekcionizem. Evropa, ki se sooča z izgubo identitete in vrednot ter zanemarja kulturno razsežnost evropskega projekta, neuspešno išče odgovore, ki bi ustrezali ravni lokalnih in globalnih vprašanj.

2.2 Zelo pomembno je priznati upravičene pomisleke državljanov in krepiti njihovo demokratično udeležbo, zlasti mladih. Bistvenega pomena pa je izboljšati in reformirati obstoječe mehanizme sodelovanja in posvetovalne procese EU. Mladinska vprašanja so med drugim vključena v evropski steber socialnih pravic, agendo OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in njene cilje trajnostnega razvoja.

- **Strukturiran civilni dialog mora postati dejansko orodje demokratične udeležbe**, kakor je določeno v členu 11(1) in (2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ⁽⁸⁾.
- EESO bo kot institucionalni predstavnik organizirane civilne družbe še naprej aktivno prispeval k pripravi politik.
- Nadalje je treba podpreti in izboljšati tudi evropsko državljansko pobudo, kakor je določena v členu 11(4) PEU, kot prvo nadnacionalno sodelovalno orodje na svetu. EESO si je prizadeval za enostavnejši in razumljivejši sklop pravil za njeno izvajanje ⁽⁹⁾, zlasti z organizacijo letne konference ob dnevu evropske državljanske pobude ter zagotavljanjem pomoči in podpore organizatorjem evropske državljanske pobude pa povezuje Komisijo in državljane.
- **Mlade je treba spodbuditi k sodelovanju in udeležbi v evropskem političnem procesu** ⁽¹⁰⁾, in sicer s spodbujanjem širšega angažiranja državljanov, med drugim pri volitvah, prostovoljskih dejavnostih, mladinskih organizacijah, demokraciji na delovnem mestu in socialnem dialogu ⁽¹¹⁾. EESO bo mlade spodbujal, naj se udeležijo njegovih dejavnosti, ter organiziral dogodke, namenjene mladim, kot sta *Vaša Evropa, vaš glas!* in nagrada za mlade podjetnike.
- Da bi pridobili podporo državljanov, **bi bilo treba sprejeti ukrepe za zagotovitev večje odgovornosti in transparentnosti** odločanja institucij EU ter nacionalnih vlad, kar vključuje tudi regionalno in lokalno raven, na primer reformo načinov dela Sveta za povečanje transparentnosti in razrešitev vprašanj glede odgovornosti in transparentnosti, povezanih z razširjeno uporabo zaprtih „dialogov“ pred sprejetjem aktov med prvim in drugim branjem v okviru rednega zakonodajnega postopka ⁽¹²⁾ ⁽¹³⁾.
- **Vzpostaviti bi bilo treba institucionalne mehanizme, s katerimi bi se povečal vpliv mnenj EESO** pri oblikovanju politik in procesih odločanja EU, na primer z okrepljenim nadzorom ukrepov spremljanja mnenj Odbora in sklenitvijo sporazuma o sodelovanju s Svetom EU, da bi se med drugim zagotovilo sistematično posredovanje informacij o mnenjih Odbora delovnim skupinam Sveta.
- Za nov socialni dogovor je bistveno pridobiti **javno podporo izvajanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030**.

⁽⁸⁾ Mnenje EESO z dne 14. novembra 2012 o načelih, postopkih in ukrepih za izvajanje člena 11(1) in (2) Lizbonske pogodbe (UL C 11, 15.1.2013, str. 8).

⁽⁹⁾ Mnenje EESO z dne 13. julija 2016 o evropski državljanski pobudi (revizija) (UL C 389, 21.10.2016, str. 35).

⁽¹⁰⁾ Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o delovnem načrtu Evropske unije za mladino za obdobje 2016–2018, Strategija Eurochild Child Participation Strategy (Strategija mreže Eurochild za udeležbo otrok) z dne 5. aprila 2017,

Program OZN za mlade – Youth Participation in Development – Summary Guidelines for Development Partners (Udeležba mladih pri razvoju – povzetek smernic za razvojne partnerje).

⁽¹¹⁾ Mnenje EESO z dne 18. oktobra 2018 *Angažiranje, povezovanje in opolnomočenje mladih: nova strategija EU za mlade* (UL C 62, 15.2.2019, str. 142).

⁽¹²⁾ Mnenje EESO z dne 17. septembra 2015 o izboljšanju Lizbonske pogodbe (UL C 13, 15.1.2016, str. 183).

⁽¹³⁾ Resolucija EESO z dne 5. julija 2017 *Bela knjiga Komisije o prihodnosti Evrope in širše* (UL C 345, 13.10.2017, str. 11).

3. Socialna Evropa

3.1 Evropski socialni model bi moral vsem državljanom zagotoviti zanesljivo in pošteno zaščito, hkrati pa zmanjševati revščino in zagotoviti priložnosti, ki bi vsem omogočale uspeh. Z dostojnimi dohodki bi se morale zmanjšati razlike med bogatimi in prikrajšanimi ter zagotoviti kakovostno življenje. Od dostojnih delovnih standardov, enakosti, večje blaginje in manjših razlik na področju zdravja v državah in med njimi ter med posameznimi generacijami bi morali imeti koristi vsi. Glavna načela, na katerih temeljijo nacionalni in evropski politični programi, morajo biti socialna vključenost in zaščita, kakovostna delovna mesta, enakost spolov, kakovostna, cenovno ugodna in dostopna javno zdravstvo in zdravstveno varstvo, dostop do cenovno ugodne in kakovostne nastanitve, okoljska pravičnost, kakovostno javno izobraževanje ter enak dostop do kulture.

- Nujen je nov socialni dogovor, ki bo vsem državljanom zagotavljal bolj pošteno in enakopravnejšo družbo. Zato EESO poziva k akcijskemu programu socialnih ukrepov, s katerim bi se agenda OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 prenesla na vse ravni.
- EESO poziva k **splošnemu izboljšanju izobraževalnih sistemov in povečanju naložb vanje** ter podpira **pravico do vseživljenjskega učenja za vse**, ki ljudem omogoča pridobivanje znanj in spretnosti, prekvalifikacijo in izpopolnjevanje, povečanje naložb v institucije, politike in strategije, ki bodo ljudem pomagale pri prihodnjih prehodih med delovnimi mesti, ter izvajanje preobrazbene in merljive agende za enakost spolov, kar bi morale uživati široko podporo ⁽¹⁴⁾.
- Z **javnimi politikami in zakonodajnimi ukrepi** je treba zagotoviti, da bodo vsi evropski državljani in prebivalci uživali enako raven zaščite ter da bodo lahko uveljavljali svoje temeljne pravice in svoboščine. EU mora svoje politike in ukrepe izboljšati, da bi zagotovila enakost spolov, vsem, ki se soočajo z več oblikami diskriminacije, pa enake možnosti v družbi.
- Glede na vse večje pomisleke zaradi razlik pri napredku držav članic bi bili ukrepi za zagotovitev minimalne plače in minimalnega dohodka v okviru socialne konvergence v EU lahko pomemben element socialne zaščite. To bi lahko prispevalo k doseganju dostojnega življenjskega standarda v vseh državah ter **k podpiranju rasti in krepitvi konvergence v EU oziroma preprečevanju razlik** ⁽¹⁵⁾.
- Za trajnostni prehod so potrebne naložbe v učinkovite in celostne sisteme socialne zaščite, ki ponujajo kakovostne storitve ⁽¹⁶⁾.
- Kot ključna orodja bi morali prevladovati socialni dialog in trdni sistemi kolektivnih pogajanj med socialnimi partnerji, da bi lahko predvideli in upravljali prehode ter spremembe.
- Zgornji ukrepi bi morali prispevati k enakim konkurenčnim pogojem, da se olajša polno delovanje enotnega trga.

4. Trajnostno okolje

4.1 Okoljska tveganja so glede na rezultate letne raziskave dojemanja tveganj na svetovni ravni še vedno med najpogostejše omenjenimi. Letos so predstavljala tri od prvih petih tveganj v smislu verjetnosti in štiri v smislu vpliva. Največjo zaskrbljenost so povzročali ekstremni vremenski dogodki, anketiranci pa so vse bolj zaskrbljeni zaradi neuspešne okoljske politike. Odgovor „neuspešna blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje“ je bil po konferenci v Parizu manj pogost, letos pa se je v smislu vpliva ponovno uvrstil na drugo mesto ⁽¹⁷⁾.

4.2 Na mrtvem planetu ne bo ne življenja, ne zaposlovanja in ne podjetništva. Uničevanje biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe torej pomenijo, da mora EU nujno ustvariti kakovostna delovna mesta ⁽¹⁸⁾ ter zagotoviti rešitev, od katere bodo imeli koristi delodajalci, delavci in predstavniki civilne družbe. Z zavlačevanjem prilagajanja ali neukrepanjem se lahko bistveno zvišajo skupni stroški podnebnih sprememb ⁽¹⁹⁾ ter poveča njihov uničujoč vpliv na biotsko raznovrstnost, vključno s človeštvom.

4.3 Osnutek evropskega finančno-podnebnega pakta se obravnava že več let. Pakt bi EU omogočil, da ohrani vodilno vlogo na področju trajnostnega razvoja in boja proti podnebnim spremembam ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁴⁾ MOD, Globalna komisija za prihodnost dela – *Work for a brighter future* (Delo za svetlejšo prihodnost), 22. januar 2019.

⁽¹⁵⁾ Mnenje EESO z dne 20. februarja 2019 o sporočilu Komisije *Letni pregled rasti za leto 2019: Za močnejšo Evropo kljub svetovni negotovosti* (UL C 190, 5.6.2019, str. 24).

⁽¹⁶⁾ Dokument Evropske komisije o razmisleku z dne 30. januarja 2019 *Towards a Sustainable Europe by 2030* (Za trajnostno Evropo do leta 2030).

⁽¹⁷⁾ The Global Risk Report 2019 (Poročilo o globalnih tveganjih za leto 2019) za Svetovni gospodarski forum – povzetek.

⁽¹⁸⁾ Mnenje EESO z dne 25. januarja 2017 *Evropski steber socialnih pravic* (UL C 125, 21.4.2017, str. 10).

⁽¹⁹⁾ OECD, poročilo *The economic consequences of Climate Change* (Ekonomske posledice podnebnih sprememb) z dne 2. septembra 2016.

⁽²⁰⁾ Mnenje EESO z dne 17. oktobra 2018 *Evropski finančno-podnebni pakt* (UL C 62, 15.2.2019, str. 8).

- Ta strategija **mora zagotoviti, da se bo vsaj Pariški sporazum** v celoti in takoj izvajal ter odražal v uskladitvi ciljev zmanjšanja emisij EU za leti 2030 in 2050 z obveznostjo omejitve zvišanja temperature na največ 1 °C, pa tudi v držno zastavljenih podnebnih politikah EU, med drugim v hitrem postopnem opuščanju vseh fosilnih goriv in prehodu z energetske učinkovitosti na absolutno zmanjšanje porabe energije. **EU bi morala pospešiti pravičen in trajen prehod na čim višjo ⁽²¹⁾oskrbo z energijo iz obnovljivih virov**, ki je čista, dostopna, podpira lastništvo skupnosti in ne povzroča energetske revščine ali ogroža trajnostne konkurenčnosti evropskih podjetij na svetovni ravni.
- Finančno-podnebni pakt mora zajemati vse vidike politike na področju podnebnih sprememb, na primer pravičen prehod za ublažitev posledic sprememb ter nadomeščanje škode in izgub, pa tudi resnične politike za prilagajanje podnebnim spremembam.
- EESO ponovno **poziva k oblikovanju celostne prehranske politike ⁽²²⁾** v EU, da bi zagotovili zdrave načine prehranjevanja iz trajnostnih prehranskih sistemov, povezali kmetijstvo s prehrano in ekosistemskimi storitvami ter vzpostavili dobavne verige, ki bodo varovale javno zdravje celotne evropske družbe. Bistvena je pravična porazdelitev dodane vrednosti po prehranski verigi.
- Kmetijstvo bi lahko bilo del rešitve na področju blažitve podnebnih sprememb (krožno gospodarstvo, shranjevanje CO₂ itd.), saj je zanj namenjen velik del evropskega ozemlja. Poleg tega ima trajnostno kmetijstvo pomembno vlogo pri ohranjanju družbeno-gospodarskega tkiva na podeželskih območjih.
- **EU mora linearno gospodarstvo preoblikovati v krožno, brezogljivo gospodarstvo.** Politike na področju krožnega gospodarstva bi morale zagotavljati dolgotrajno, lokalno in okolju prijazno kroženje v manjšem obsegu. Za nekatere posebne industrijske dejavnosti so lahko značilne velike zanke ⁽²³⁾.
- **Vzpostaviti bi bilo treba skupne standarde, z njihovim izvrševanjem pa zagotoviti čist zrak in vodo ter zaščito oceanov.** Da bi ustavili krčenje gozdov in izgubljanje biotske raznovrstnosti v Evropi in po svetu ter končali netrajnostno izkoriščanje naravnih virov, med drugim na svetovnem jugu, je treba izvajati drzne ukrepe. Sprejeti bi bilo treba ukrepe, s katerimi bi se evropske ravni potrošnje uskladile z zmogljivostjo Zemlje za proizvodnjo, med drugim z izvajanjem strategij za zadostnost ⁽²⁴⁾.

5. Evropska podjetja kot močnejša vodilna sila na področju trajnostnega razvoja

5.1 Podjetja omogočajo družbeni in okoljski razvoj, trajnostna konkurenčnost pa je pogoj, ki ga morajo izpolnjevati, da bi lahko imela svojo vlogo v družbi. Podjetja na podlagi lastnih specifičnih okoliščin in sredstev ter v sodelovanju z deležniki, ki spremljajo in ocenjujejo varstvo družbe, okolja in potrošnikov ter učinke njihovega poslovanja na človekove pravice in poročajo o njih, poslušajo vse bolj trajnostno. Evropa mora zato v svojih politikah uporabiti pristop, ki je usklajen z njeno drzno željo, da bi postala svetovna vodilna sila na področju trajnostnega razvoja. Nekatera podjetja v Evropi že imajo vodilni položaj, vendar morajo biti ambicioznejša in to trajnostno miselnost razširiti po vrednostnih verigah, s tem pa spodbuditi zlasti mala in srednja podjetja.

5.2 Zaradi številnih novih modelov se preoblikujejo razmerja med proizvajalci, distributerji in potrošniki. Nekateri od teh novih modelov (kot so funkcionalno gospodarstvo, ekonomija delitve in odgovorno financiranje) so namenjeni obravnavi drugih ključnih izzivov, s katerimi se soočajo ljudje in planet, ki so bistveni za trajnostni razvoj, kot so socialna pravičnost, participativno upravljanje ter ohranjanje virov in naravnega kapitala.

- S sedanjo četrto industrijsko revolucijo se korenito spreminja svetovno gospodarstvo, zlasti storitve, povezane s proizvodnjo in industrijo. Evropa potrebuje **resnično digitalno preobrazbo**, da bi ponovno postala trajnostno konkurenčna na svetovni ravni ter zagotavljala trajnostno rast in delovna mesta. Da bi postala najbolj dinamična digitalna regija na svetu, je potreben krovni prehod, ki bo upošteval svetovno naravo digitalnega gospodarstva in vključitev podjetij v globalne vrednostne verige.

⁽²¹⁾ Mnenje EESO z dne 2. julija 2015Pariški protokol – načrt za obravnavo svetovnih podnebnih sprememb po letu 2020 (UL C 383, 17.11.2015, str. 74).

⁽²²⁾ Mnenje EESO z dne 6. decembra 2017Prispevek civilne družbe k oblikovanju celostne prehranske politike v EU (UL C 129, 11.4.2018, str. 18).

⁽²³⁾ Mnenje EESO z dne 27. aprila 2016 o svežnju o krožnem gospodarstvu (UL C 264, 20.7.2016, str. 98).

⁽²⁴⁾ Manifesto for a Sustainable Europe for its Citizens (Manifest za trajnostno Evropo za njene državljanke) z dne 28. septembra 2018.

- **Evropska unija ima priložnost, da s spodbujanjem teh inovacij prevzame vodilno vlogo pri inovativnih ekonomskih modelih**, ki neločljivo povezujejo pojme gospodarske blaginje, kakovostne socialne zaščite in okoljske trajnosti ter opredeljujejo „evropsko blagovno znamko“.
- Evropska podjetja morajo ostati **vodilna na področju inovacij in ustvarjalnosti** ter spoštovati visoke standarde v zvezi z delom, potrošniki in okoljem po vsej Evropi. Priprava pametnih politik in dobro upravljanje imata velik pomen pri opredeljevanju pravega okvira, podjetja s svojimi delavci pa so tista, ki se v tesnem sodelovanju z znanstveniki in raziskovalci odzovejo na potrebe družbe z inovacijami in rešitvami.
- Poslovno okolje, ki bo pomagalo pripravljati na prihodnost, temelji na odprtih trgih in pošteni konkurenci, pri čemer so del njegove opredelitve družbeni in okoljski vidiki, ter zagotavlja pogoje, ki poslovanje omogočajo in ga podpirajo.
- Da bi lahko vsa podjetja ter zlasti mala in srednja podjetja sprejela digitalizacijo ter z ozaveščanjem, spodbujanjem financiranja, podporo raziskavam in razvoju ter naložbami v ustrezna znanja in spretnosti preusmerila neustrezne trende na področju naložb v tehnologijo in inovacije, morajo imeti na voljo smernice in podporo.

6. Prosta in pravična trgovina

6.1 Trgovinska politika EU je ključni dejavnik, ki se uporablja za EU kot celoto in dejansko združuje vse države članice. Trgovinske menjave z najrazličnejšimi partnerji so EU pomagale povečati blaginjo. Danes je EU vodilna sila na svetovnem trgu, saj je več kot 30 milijonov njenih delovnih mest povezanih z mednarodno trgovino ⁽²⁵⁾, ima pomembno vlogo v trgovini s storitvami, pa tudi znatne trgovinske presežke v trgovini z blagom, na primer z ZDA (več kot 107,9 milijarde EUR v prvih 11 mesecih 2018). Hkrati EU pooseblja in s trgovino spodbuja vrednoti socialne vključenosti in varstva okolja, ki sta bistveni za oblikovanje trajnostne globalizacije. To je vrsta globalizacije, ki ne bo prinašala koristi le velikim podjetjem in vlagateljem, temveč tudi običajnim ljudem, delavcem, kmetom, potrošnikom ter malim in srednjim podjetjem.

6.2 EU namerava večstransko, dvostransko in enostransko spodbujati vizijo trgovinske politike, ki tradicionalen merkantilističen pristop k dostopu do trga (s tarifami ali brez njih) združuje s cilji trajnostnega razvoja v skladu z bojem proti podnebnim spremembam.

6.3 S trgovinsko politiko EU se je zaradi prispevkov notranjih svetovalnih skupin okrepila vloga civilne družbe tako v fazi pogajanj kot v fazi izvajanja. EESO podpira profesionalizacijo vseh organizacij, ki zagotavljajo državljanom večji vpliv na določanje vsebine trgovinskih sporazumov ter večji nadzor nad tem, ali trgovinski partnerji izpolnjujejo zaveze in standarde v zvezi s kakovostjo ⁽²⁶⁾.

- Tako kot diplomatska in sosedska politika EU mora tudi njena trgovinska politika, ki je vodilna na svetu na področju trajnosti, izražati njene notranje vrednote ter biti skladna z njimi. EU bi morala biti zmožna ohraniti svojo konkurenčnost in upravljati zaveznitva s ključnimi partnerji ter hkrati ohraniti, krepiti in izboljševati svoj model visokih okoljskih in socialnih standardov.
- EESO poziva zlasti k drznemu načrtu za trgovinsko politiko na vseh treh ravneh, tj. enostranski, dvostranski in večstranski ravni, s katero se bodo ob spodbujanju na pravilih temelječe trgovinske politike na svetovni ravni ustvarjali rast in delovna mesta v EU.
- EU bi morala enostransko posodobiti in izboljšati splošno shemo preferencialov in sporazum „Vse razen orožja“, da bi spodbudila razvoj najmanj razvitih držav in držav v razvoju.
- Dvostransko bi morala še naprej odpirati nove trge ter z več partnerji povečati poslovne priložnosti in zadovoljstvo potrošnikov, hkrati pa zagotoviti visoke socialne in okoljske standarde na področju kmetijstva, industrije in storitev.
- Na večstranski ravni bi morala imeti vodilno vlogo pri reformi STO, da bi preprečila ohromitev pritožbenega organa Organa za reševanje sporov. EESO je nedavno sprejel drzen in v prihodnost usmerjen sklop predlogov za kratko- in srednjeročno reformo ⁽²⁷⁾. Z njimi želi zagotoviti, da bo STO, ki je edina varuhinja mednarodne trgovine, bistveno prispevala k doseganju ciljev trajnostnega razvoja, ohranila skladnost med trgovinskimi pravili in mednarodnimi standardi dela ter spodbujala izpolnjevanje zavez iz Pariškega sporazuma.

⁽²⁵⁾ Sporočilo Komisije z dne 14. oktobra 2015 Trade for All (Trgovina za vse).

⁽²⁶⁾ Mnenje EESO z dne 23. januarja 2019 *Vloga notranjih svetovalnih skupin pri spremljanju izvajanja prostotrgovinskih sporazumov* (UL C 159, 10.5.2019, str. 28).

⁽²⁷⁾ Mnenje EESO z dne 23. januarja 2019 *Reforma STO zaradi prilagoditve razvoju svetovne trgovine* (UL C 159, 10.5.2019, str. 15).

- Za trgovinsko odprtost so potrebni učinkoviti instrumenti trgovinske zaščite in operativen mehanizem pregledovanja za neposredne tuje naložbe v strateške sektorje EU. Namenjeni so seveda zaščiti EU ter njenih potrošnikov, delavcev in podjetij pred nepoštenimi ter oderuskimi trgovinskimi praksami.
- Da bi učinkovito obravnavali svetovne izzive, vključno s podnebnimi spremembami, revščino, goljufijami, utajo davkov in kibernetскими napadi, je bistveno poglobiti mednarodno sodelovanje z vsemi ustreznimi organizacijami (OECD, UN/ECE, MOD, STO itd.).

7. Javne dobrine in storitve

7.1 V skladu z načelom 20 evropskega stebra socialnih pravic ima „[v]sakdo [...] pravico dostopa do kakovostnih osnovnih storitev, vključno z vodo, sanitarijami, energijo, prevozom, finančnimi storitvami in digitalnimi komunikacijami“⁽²⁸⁾. Teh storitev ni mogoče opravljati le v skladu s skupnimi pravili konkurence in tržnimi pravili, ampak so za zagotovitev, da ima vsak državljan cenovno ugoden dostop do teh storitev, ki se štejejo za osnovne ter so priznane kot skupne vrednote Unije, bistvena posebna pravila⁽²⁹⁾.

- Javni organi si morajo za doseganje ciljev trajnostnega razvoja prizadevati s pogodbami o javnih naročilih, tako da proaktivno uporabljajo okoljska in socialna merila za javna naročila, kot je opredeljeno v novi evropski zakonodaji o javnih naročilih.
- Osnovne javne storitve⁽³⁰⁾, kot so izobraževanje, zdravstvo, otroško varstvo in javni prevoz, ter javne dobrine, kot so čista pitna voda, čist zrak, neonesnažena tla itd., morajo biti vsem dostopne, tudi finančno.

8. Pravična obdavčitev

8.1 Davčna politika v EU ima dva elementa: neposredno obdavčitev, ki ostaja v izključni pristojnosti držav članic, in posredno obdavčitev, ki vpliva na prost pretok blaga in svobodo opravljanja storitev na enotnem trgu. V zvezi z neposredno obdavčitvijo je EU kljub temu določila nekatere usklajene standarde za obdavčitev podjetij in posameznikov, medtem ko so države članice sprejele skupne ukrepe za preprečevanje izogibanja davkom in dvojnega obdavčevanja. Kljub temu mora EU še naprej spodbujati pravičen davčni sistem, ki od posameznikov in pravnih subjektov zahteva sorazmerno plačilo davka od dohodka in dobička. EU v zvezi s posredno obdavčitvijo usklajuje in harmonizira zakonodajo o davku na dodano vrednost (DDV) in trošarinah. Zagotavlja, da se konkurenca na notranjem trgu ne izkrivlja zaradi razlik med stopnjami posredne obdavčitve in sistemi, ki dajejo podjetjem v eni državi nepošteno prednost pred drugimi.

8.2 Pomanjkanje transparentnosti, diskriminacija, izkrivljanje konkurence in škodljive davčne prakse povečujejo gospodarske neenakosti ter zmanjšujejo naložbe in število delovnih mest, kar povzroča nezadovoljstvo v družbi, nezaupanje in demokratični primanjkljaj. Zato bi bilo treba pravično davčno politiko EU izvajati tako, da bo ostala usklajena – ne v nasprotju – s splošno strategijo trajnosti, da bi spodbudili ekonomsko in socialno konvergenco, socialno kohezijo in naložbe v trajnostni razvoj.

- Potrebna reforma EMU bi morala vključevati večje davčno usklajevanje med članicami in enotno zastopanje eura v mednarodnih organizacijah.
- EESO podpira pravično obdavčitev in boj proti goljufijam, davčnim utajam, pranju denarja in finančnim praksam davčnih oaz. Skupni cilj institucij EU, vlad in podjetij mora biti sodelovanje, da se vzpostavijo učinkoviti mehanizmi, kot sta direktivi proti izogibanju davkom⁽³¹⁾.
- Usklajevanje na področju boja proti davčnim goljufijam in davčnim utajam bi moralo vključevati ukrepe proti eroziji davčne osnove družb in preusmerjanju dobička: Evropska komisija je ocenila, da je to pomenilo 50 do 70 milijard EUR letno pred začetkom izvajanja teh ukrepov. Ocenjuje se, da nepobrani DDV v regiji vsako leto znaša 150 milijard EUR.
- EU mora sodelovati z drugimi gospodarskimi regijami, da bi bil boj proti korupciji in davčnim utajam učinkovit po vsem svetu in da bi zagotovili jasnost, transparentnost, objektivnost in predvidljivost mednarodnih pravil o davku od dohodkov pravnih oseb.

⁽²⁸⁾ Storitve, ki jih Komisija opisuje kot osnovne storitve in katerih seznam v načelu 20 ni izčrpen, se uvrščajo med storitve splošnega pomena, za katere se uporabljajo obveznosti javne službe. Pojem osnovne storitve v pravu EU ne obstaja, saj to pravo obravnava le javne storitve (prevoz) in storitve splošnega pomena (gospodarske, negospodarske).

⁽²⁹⁾ EESO v okviru prispevka k vrhu v Sibiuu in po njem pripravlja osnutek mnenja na lastno pobudo *Za boljše izvajanje socialnega stebra, ki spodbuja osnovne storitve*.

⁽³⁰⁾ Mnenje EESO z dne 17. oktobra 2018 *Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu plus (ESS+)* (UL C 62, 15.2.2019, str. 165).

⁽³¹⁾ Mnenje EESO z dne 20. septembra 2017 *Davčni sistem za spodbujanje poštene konkurence in rasti* (UL C 434, 15.12.2017, str. 18).

- Javnost vse bolj zahteva, da se obdavčitev uporabi za zagotavljanje socialne kohezije, boj proti globalnemu segrevanju in spodbujanje trajnostne rasti.
- EESO poziva k sprejetju učinkovitih in usklajenih davčnih ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da bodo vsa podjetja plačala svoj delež davkov in prispevala k nacionalnim in evropskim javnim proračunom, da bodo vlade lahko izpolnile svoje socialne pravice ⁽³²⁾. EESO podpira predlog Komisije o uvedbi skupne konsolidirane osnove za davek od dohodkov pravnih oseb (CCCTB) ⁽³³⁾.
- Novi poslovni modeli z uporabo spletnih platform in drugih digitalnih orodij so privedli do tega, da se podjetja manj opirajo na fizično prisotnost v določeni državi. EESO meni, da je zelo pomembno razviti nova načela o tem, kako v dialogu s trgovinskimi partnerji pripisati dobiček podjetij državi EU in jih obdavčiti, ter aktivno sodelovati v tekočih razpravah na ravni OECD/G20 o globalnem sporazumu o digitaliziranem gospodarstvu, da bi preprečili stopnjevanje napetosti na področju trgovine in davkov med svetovnimi gospodarskimi velesilami ⁽³⁴⁾.

9. Upravljanje

9.1 Za prehod na trajnostni razvoj so pri sprejemanju in izvajanju politik EU potrebni **nov pristop k upravljanju ter nova pravila in instrumenti**. Za trajnostni razvoj je potreben **celovit medsektorski pristop k politikam**, da se zagotovi povezana obravnava gospodarskih, socialnih in okoljskih izzivov.

- EU mora **zagotoviti, da bodo vse njene notranje in zunanje politike skladne in usklajene s cilji trajnostnega razvoja** ter bodo ustrezno upoštevale načela učinkovitosti, sorazmernosti in trajnosti.
- Nadaljnje vključevanje trajnostnega razvoja v evropske politike je mogoče zagotoviti tudi z uporabo **orodij** Evropske komisije za **boljše pravno urejanje**. Komisija mora v vseh ocenah učinka proučiti okoljske, podnebne, socialne in gospodarske vplive ob ustreznem upoštevanju trajnosti. Tudi pri naknadnih ocenah je treba analizirati vse tri razsežnosti v okviru odločnega celostnega pristopa. Glede na določbe Pogodbe, v skladu s katerimi so potrebna posebna posvetovanja z delavci in vodstvom o zakonodaji na področju socialnih vprašanj (člen 154(2)), so za izpolnitev zahteve glede vključenosti, ki je v središču Agende 2030, potrebna tudi posvetovanja s socialnimi partnerji ter posvetovanja z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, Evropskim odborom regij in nacionalnimi parlamenti iz drugega dela orodij za boljše pravno urejanje.
- Ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja morajo platforma REFIT ter ocene učinka in vrednotenja pomagati zagotoviti, da bo zakonodaja koristila podjetjem in državljanom. V okviru teh orodij bi bilo treba v prihodnosti še naprej uporabljati vsa razpoložljiva sredstva, vključno s civilno družbo, da bi se ocenilo, kako izboljšati učinkovitost in uspešnost zakonodaje EU glede na njene cilje. Ta orodja bi morala prispevati k obsežnemu regulativnemu izboljšanju vseh razsežnosti trajnostnega razvoja, pri tem pa ne le poenostaviti in zmanjšati nepotrebna bremena ter zagotoviti učinkovito doseganje zakonodajnih ciljev, ne da bi jih znižala, ampak tudi prispevati k pregledu, potrjevanju, spreminjanju, krepitvi ali boljšemu izvrševanju veljavne zakonodaje.
- **Evropski semester je kot okvir EU za ekonomsko upravljanje** delno osredotočen na zaposlovanje in socialno uspešnost, vendar pomanjkljivo obravnava nevarnosti, ki jih predstavljajo podnebne spremembe, in napredek EU pri doseganju pariških ciljev, kot je navedeno v letnem pregledu rasti za leto 2019 ⁽³⁵⁾. EESO poziva, naj se v **prihodnost usmerjena strategija trajnostnega razvoja na podlagi dopolnilnih socialnih, gospodarskih in okoljskih kazalnikov ter ciljev vključi v cikel trajnostnega razvoja**.
- **Socialni dialog** je treba priznati kot instrument za izvajanje razvojne agende, zanj pa sta potrebna ugodno okolje in učinkovit institucionalni okvir. Začne se s spoštovanjem svobode združevanja in pravico do kolektivnih pogajanj. EU bi si morala skupaj s socialnimi partnerji prizadevati za spodbujanje trdnih praks v odnosih med delodajalci in delojemalci ter nemoteno delovanje uradov za delo.
- **Evropska unija bi morala okrepiti svoje vezi z državami članicami** in ponovno pridobiti zaupanje državljanov, in sicer z dobrim izvajanjem pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ki omogoča celosten lokalni razvoj ter vključevanje državljanov in njihovih organizacij na lokalni ravni. EESO je prepričan, da bi imel lahko lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, kot uspešno evropsko orodje za lokalni razvoj veliko prednosti ⁽³⁶⁾.

⁽³²⁾ Glej opombo 31.

⁽³³⁾ Mnenje EESO z dne 20. septembra 2017 o skupni (konsolidirani) osnovi za davek od dohodkov pravnih oseb (UL C 434, 15.12.2017, str. 58).

⁽³⁴⁾ Mnenje EESO z dne 12. julija 2018 o obdavčitvi dobička multinacionalnih družb v digitalnem gospodarstvu (UL C 367, 10.10.2018, str. 73).

⁽³⁵⁾ Glej opombo 22.

⁽³⁶⁾ Mnenje EESO z dne 7. decembra 2017 *Prednosti pristopa v obliki lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, za celostni lokalni razvoj in razvoj podeželja* (UL C 129, 11.4.2018, str. 36).

10. Celovita obravnava migracijske politike

10.1 V razpravi o prihodnosti trajnostne Evrope ni mogoče prezreti njenega pristopa k migracijam. Iz demografskega razvoja je razvidno, da bo Evropa potrebovala migrante, njihov talent, znanja in spretnosti ter podjetniški potencial. Na podlagi tesnejšega sodelovanja s tretjimi državami je nujno treba spremeniti stališče do migracij in migracijsko politiko, da bi zagotovili razumno razpravo, ki bo temeljila na dejstvih. Begunci in migranti ne bi smeli veljati za nevarnost, temveč za priložnost za evropski gospodarski in socialni model ⁽³⁷⁾. Zato potrebujemo celosten pristop in strategijo v zvezi z migracijami.

- EU bi morala sprejeti politike in ukrepe, ki podpirajo varne, urejene in redne migracije, ter okrepiti vključevanje in socialno kohezijo. Komisija bi morala pri programih za delovne migracije in vključevanje tesneje sodelovati z MOD.
- EESO poziva, naj bodo poti, po katerih begunci prihajajo v EU, varne in zakonite. Potreben je usklajen pristop vseh držav članic ter evropskih in nacionalnih deležnikov, ki temelji na skupni odgovornosti, pravični dodelitvi, konvergenci in spoštovanju temeljnih pravic, da bi se povečale možnosti za ponovno združitve, premestitev in ponovno naselitev družin.
- Nevključevanje prinaša gospodarska, socialno-kulturna in politična tveganja in stroške. Zato so naložbe v vključevanje migrantov najboljši način za preprečevanje morebitnih prihodnjih stroškov, težav in napetosti.
- Vključevanje je dvosmerno. Pravice in obveznosti imajo tako gostiteljska skupnost kot migranti, zato si morajo deliti odgovornost. Ni pravično in ni mogoče resno pričakovati, da se bodo prišleki vključili brez pomoči, saj se soočajo s precejšnjimi socialnimi, kulturnimi in ekonomskimi ovirami. Da bi jim to olajšali, bi morali z javnimi politikami odpravljati bojzani, pomisleke in skrbi ljudi iz različnih delov družbe EU, da bi preprečili govor, ki je sovražen do EU in do tujcev. V ta namen bi morale ustrezne politike vključevati jasen, dosleden in utemeljen nabor obveznosti, hkrati pa tudi dosledno obsodbo protimigrantske retorike in ravnanj.
- Zaradi vojne, podnebnih sprememb in slabih obetov za prihodnost v tretjih državah bi se lahko prihod beguncev in migrantov nadaljeval ali celo povečal. Omejitev dejavnikov, ki spodbujajo k migraciji, je načeloma svetovni izziv. Zaradi vse obsežnejšega pojava razseljenih ljudi se bodo povečevale migracije vseh vrst (vključno s podnebnimi begunci). Zato mora biti EU bolj pripravljena na usklajevanje njihove porazdelitve med državami članicami. EESO je že poudaril, da lahko neuravnoteženi gospodarski procesi v tem kontekstu povečajo destabilizacijo. Zato se strinja z mnenjem, da Lizbonska strategija zagotavlja ustrezno široka pooblastila za revizijo politike priseljevanja, s katero bi se zakonsko uredil status okoljsko razseljenih posameznikov.

11. Proračun EU

11.1 EESO priznava visoko evropsko dodano vrednost programov, pri katerih je Komisija v predlogih večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 predvidela največje povečanje odhodkov (raziskave, razvoj in inovacije ter Erasmus+). Vendar se mu zdi vprašljivo, da gre to povečanje na račun znatnega krčenja sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), kohezijsko politiko in skupno kmetijsko politiko (SKP) zaradi prizadevanj za zmanjšanje proračuna EU s sedanjega 1,16 % bruto nacionalnega dohodka (BND) EU-27 na zgolj 1,11 % v večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2020.

11.2 EESO ima pomisleke glede predlaganega zmanjšanja načrtovanih obveznosti za skupno kmetijsko politiko, saj bo onemogočilo izvajanje modela trajnostnega razvoja podeželja, ki je splošni cilj nove reforme skupne kmetijske politike, in drugih ciljev iz nedavnega sporočila Komisije o prihodnosti preskrbe s hrano in kmetijstva.

11.3 Žal se zdi, da je predlog Komisije preveč usmerjen k ohranjanju sedanjega stanja, pri čemer EESO obžaluje pomanjkanje usklajenosti med obsegom in zahtevnostjo novih izzivov in ambicioznostjo EU ter razpoložljivimi viri za njihovo uresničitev.

⁽³⁷⁾ Mnenje EESO z dne 12. decembra 2018 *Stroski nepriseljevanja in ne vključevanja* (UL C 110, 22.3.2019, str. 1).

11.4 Nezaupanje ljudi v nacionalne in evropske demokratične institucije podžiga razmah političnih gibanj, ki dvomijo o demokratičnih vrednotah in načelih ter EU kot taki. Nekatera od teh političnih gibanj so zdaj del vlad držav članic EU.

- EU v tem politično odločilnem trenutku potrebuje **znatna sredstva EU**, da bi lahko izpolnjevala nove ter obstoječe gospodarske, socialne in okoljske prednostne naloge. Predlog Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 je skromen in neambiciozen. EESO tako kot Evropski parlament in Evropski odbor regij poziva, naj sredstva znašajo 1,3 % BND, prihodki pa naj izhajajo predvsem iz lastnih sredstev EU, s čimer se bodo določile vrednosti davka, kot jih je predlagala skupina na visoki ravni za lastna sredstva, ki ji predseduje Mario Monti ⁽³⁸⁾.
- Po mnenju EESO je treba **sredstva v države članice prenesti v skladu z merili pravičnosti pri delitvi, da bi se vrnili na pot gospodarske in socialne konvergence**, s katere smo skrenili zaradi krize ⁽³⁹⁾.
- EESO meni, da je treba v naslednjem večletnem finančnem okviru povečati financiranje, da bi (i) lahko države članice izvajale deklaracijo iz Göteborga o evropskem stebru socialnih pravic in s tem spodbudile ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v smislu trajnostnega razvoja ter da bi se (ii) omogočilo uresničevanje agende OŽN za trajnostni razvoj do leta 2030 in (iii) izvajanje Pariškega sporazuma, ki spodbuja pravičen prehod na ekološke in digitalizirane družbe.
- EU potrebuje drzno zastavljene proračune, ki so instrumenti politik in sledijo jasni strategiji za krepitev Unije, z večjo povezanostjo, več demokracije, večjo podporo za organizacije civilne družbe v EU in zunaj nje, z večjo podporo za podjetja, ki obravnavajo izzive digitalizacije in okolja, močnejšo socialno razsežnostjo in večjo podporo za podeželje. Le tako lahko EU omeji in preseže notranje centrifugalne sile ter obvlada zunanja geopolitična tveganja.
- EESO podpira predlog, po katerem bi bilo pridobivanje sredstev EU pogojeno s spoštovanjem načela pravne države v državah članicah, ki je glavni steber vrednot Unije v skladu s členom 2 PEU.

12. Komuniciranje

12.1 Še tako drzno zastavljeni politični koncepti in programi na ravni EU ne bodo prispevali k odpravi obstoječe vrzeli med Unijo in njenimi državljani, če ne bodo ustrezno predstavljeni.

12.2 Neuskkljenost med pobudami, dejavnostmi in odločitvami na ravni EU ter njihovem dojetju pri državljanih vodi v začaran krog neobveščanih ali napačno obveščanih državljanov, posledica pa je naraščanje populizma v večini držav članic. Hkrati je pri nekaterih prebivalcih mogoče opaziti pojav protievropskega razpoloženja, ki ogroža nenehna prizadevanja za vzpostavitev evropskega projekta.

12.3 Zato je za boj proti temu pomanjkanju informacij ter proti namerno zavajajočim informacijam nujno potrebna celostna skupna komunikacijska strategija za vse institucije EU na vseh ravneh, tudi za vse akterje civilne družbe.

12.4 Učinkovita komunikacijska politika mora imeti obliko pravega dialoga med ponudniki in prejemniki informacij, da se prepreči pristop od zgoraj navzdol.

12.5 Trajnostne, verodostojne in aktualne informacije o evropskih temah prispevajo k ozaveščenju in ustvarjajo zanimanje za evropske zadeve.

12.6 EESO bi moral kot most med EU in njenimi državljani s svojimi 350 člani prispevati k izvajanju takih usklajenih ukrepov. Raznolikost članov EESO je velika prednost, saj omogoča vzpostavitev stikov s kar največjim številom državljanov povsod po Evropi. Več pozornosti bi bilo treba nameniti zlasti mladim.

⁽³⁸⁾ Prihodnje financiranje EU. Končno poročilo in priporočila skupine na visoki ravni za lastna sredstva, december 2016.

⁽³⁹⁾ Mnenje EESO z dne 19. septembra 2018 *Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027* (UL C 440, 6.12.2018, str. 106).

- EU mora ključno vlogo EESO pri zapolnjevanju vrzeli med Evropo in njenimi državljani bolje upoštevati in jo podpreti.
- Poleg tega mora decentralizirati dialog z državljani, da bodo lahko občine in regije začele razvijati skupno evropsko poslanstvo in identiteto.
- Politike EU bi se morale veliko bolj odzivati na predloge državljanov, skupnosti in organizacij civilne družbe ter jim dati razlog za sodelovanje.
- EESO bi moral vsako leto na podlagi ciljev politike, določenih v tem mnenju, oceniti izvajanje politik EU v državah članicah, da bi državljanom predstavil konkretne primere, kako članstvo v EU vpliva na njihovo vsakodnevno življenje.

V Bruslju, 20. marca 2019

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Luca JAHIER

PRILOGA

Naslednji amandmaji, ki so bili med razpravo zavrženi, so prejeli vsaj četrtnino glasov (člen 59(4) poslovnika):

(a) **Točka 1.5**

Spremeni se tako:

Trajnostna rast pomeni, da rast ne bi smela temeljiti ne le na količini, ampak tudi – pravzaprav še bolj – na kakovosti, kar pomeni (i) odsotnost izkoriščanja okolja ali delovne sile, (ii) pravične življenjske razmere, (iii) gospodarsko rast, ki se ne meri le z letnim tokom, ampak tudi z ravnimi bogastva in njegovo porazdelitvijo, (iv) izpolnjevanje potreb vseh v okviru zmogljivosti planeta, (v) razvoj gospodarstev, ki omogočajo blaginjo, ne glede na to, ali se povečujejo, ter (vi) zaprt tok kroženja prihodkov med gospodinjstvi, podjetji, bankami, vladami in trgov, ki deluje socialno in ekološko. V sedanjih modelih niso vključeni energija, snovi, narava, družba, moč in bogastvo, ki skupni vsem. Spregledano je neplačano delo negovalcev, predvsem žensk, čeprav nobeno gospodarstvo ne bi moglo delovati brez njih. Pojem trajnostne rasti se nanaša na rast, ki poleg gospodarskih upošteva tudi socialne in okoljske vidike. V zadnjih letih so bili predstavljeni različni gospodarski modeli, na primer „ekonomija ameriškega krofa“ (doughnut economics), katere cilj je zadostiti osnovne potrebe vseh (na podlagi dvanajstih „socialnih temeljev“) v okviru omejitve planeta (opredeljenih v devetih „omejitvah planeta“). Zato so bili podani predlogi za merjenje rasti s kazalniki, ki niso omejeni zgolj na BDP.

Obrazložitev

Cilj je pojasniti dejstvo, da črtano besedilo ni splošno sprejeta opredelitev trajnostne rasti, temveč se nanaša na gospodarski model, ki ga je predstavila Kate Raworth in je naveden v opombi. Besedilo pravzaprav ne opisuje osnovne ideje tega modela „ameriškega krofa“, temveč meša pogoje, značilnosti, posledice in vidike merjenja, povezane z njim.

Rezultat glasovanja

Za: 75

Proti: 132

Vzdržani: 11

(b) **Točka 1.6**

Spremeni se tako:

Zasnova trajnostne konkurenčnosti pa je model, pri katerem se poskuša najti ravnotežje med gospodarsko blaginjo, okoljskimi vprašanji in družbeno vključenostjo. V tem smislu mora to se kaže na primer v indeksu svetovne konkurenčnosti Svetovnega gospodarskega foruma, prilagojenemu trajnosti, upoštevati dve novi razsežnosti – okoljsko in družbeno.

Obrazložitev

Indeks konkurenčnosti, prilagojen trajnosti, upošteva zlasti okoljsko in socialno razsežnost.

Rezultat glasovanja

Za: 64

Proti: 147

Vzdržani: 13

(c) Prvi okvir (za točko 1.14), 2. alineja

Spremeni se tako:

Konkurenčnost in trajnost nista protislovni, dokler so družbeni in okoljski vidiki sestavni del vrednotenja izdelkov in storitev na trgih predlitve konkurenčnosti. Konkurenčnost ne sme biti opredeljena le s količino in določanjem cen, ampak po možnosti tudi ob upoštevanju evropskih vrednot, kakovosti in trajnosti.

Obrazložitev

Konkurenčnost na trgih ni določena z opredelitvami.

Rezultat glasovanja

Za: 66

Proti: 148

Vzdržani: 9

(d) Prvi okvir (za točko 1.14), 5. alineja

Spremeni se tako:

Evropska podjetja, delavci, potrošniki in celotna civilna družba morajo izpolniti svojo vlogo in odgovornosti, preostali svet pa jih mora videti kot vodilno silo na področju trajnosti, da se bosta konkurenčnost in gospodarska trajnost evropskega sistema na novo opredelili glede na meje našega edinega planeta.

Obrazložitev

Vsi akterji civilne družbe morajo izpolniti svoje naloge in pristojnosti. To velja ne glede na opredelitve.

Rezultat glasovanja

Za: 56

Proti: 138

Vzdržani: 9